

Uzdrowisko Rabka-Zdrój

Położenie administracyjne

Gmina miejsko-wiejska Rabka-Zdrój położona jest w południowej Polsce i obejmuje obszar o powierzchni 69 km², który zamieszkuje 16 927 mieszkańców¹. W jej skład wchodzi miasto uzdrowskie Rabka-Zdrój oraz trzy sołectwa: Chabówka, Rdzawka i Ponice.

Mapa 30. Lokalizacja uzdrowiska Rabka-Zdrój

Źródło: opracowanie własne.

Miejscowość położona jest w województwie małopolskim, w powiecie nowotarskim, w Kotlinie Rabczańskiej, którą tworzą wpadające do rzeki Raby potoki Poniczanka i Słonka, u podnóża Gorców i Beskidu Wyspowego, na wysokości 500-600 m n.p.m., u zbiegu dwóch ważnych szlaków komunikacyjnych z Krakowa do Zakopanego i z Bielska-Białej do Nowego Sącza. W jej skład wchodzi miasto uzdrowskie Rabka-Zdrój oraz trzy sołectwa: Chabówka, Rdzawka i Ponice. W skład Rady Gminy wchodzi 15 radnych.

¹ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowskich w Polsce” – maj 2020 r.

Rys historyczny uzdrowiska

Pierwsze wzmianki o rabczańskich źródłach solankowych pochodzą z poł. XIII wieku. W 1858 r. wykonano pierwsze ujęcie wód, a w 1864 r. oficjalnie uruchomiono uzdrowisko. Pierwszy Zakład Kąpielowo-Leczniczy powstał w 1864 r., a w 1874 r. otwarto Zakład Leczenia Dzieci. W 1889 r. utworzono z inicjatywy doktora Macieja Leona Jakubowskiego pierwszy na ziemiach polskich, a trzeci w Europie ośrodek dla dzieci chorych na gruźlicę węzłów chłonnych. Specyficzny mikroklimat spowodował, że Rabka szybko rozwijała się i pod koniec XIX stulecia zyskała renomę uzdrowiska dziecięcego². W okresie międzywojennym cieszyła się już sławą międzynarodową. W latach powojennych uzdrowisko było także ważnym ośrodkiem leczenia gruźlicy. W dniu 21 września 1953 r. nadano Rabce prawa miejskie, a następnie z dniem 1 stycznia 1967 r. przyznano jej status uzdrowiska³. W roku 1977, zgodnie z projektem rabczańskiego artysty – Jerzego Koleckiego, przyjęty został herb Rabki. Przedstawia on połowę słońca i połowę uśmiechniętej twarzy dziecka, co jest nawiązaniem do charakteru Rabki i jej misji. Wieloletnia praca z dziećmi i na ich rzecz została zauważona i doceniona. W dniu 1 czerwca 1996 r., w trakcie I Światowego Zlotu Kawalerów Orderu Uśmiechu, Rabka otrzymała nadany przez Kapitułę Orderu Uśmiechu, UNESCO i Wojewodę Nowosądeckiego tytuł „Miasto Dzieci Świata”. W 1999 r. nazwa „Rabka” została zmieniona na „Rabka-Zdrój”, która szczególnie podkreśla uzdrowiskowy charakter miejscowości⁴.

Działalność uzdrowiskowa

Uzdrowisko funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Nr XXXVIII/244/2013 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 17 lipca 2013 r. w sprawie Statutu Uzdrowiska Rabka-Zdrój (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 5 sierpnia 2013 r., poz. 4920).

Najważniejsze surowce lecznicze

Do naturalnych surowców leczniczych wykorzystywanych w uzdrowisku należą: wody lecznicze, wody mineralne, solanka, borowina, gazy lecznicze oraz czynniki klimatyczne⁵. Wody mineralne to jedne z najsilniejszych w Europie solanki chlorkowo-sodowo-jodkowe, które stosuje się w kuracjach kąpielowych, pitnych i wziewnych. W Parku Zdrojowym, w pobliżu źródła „Helena”, funkcjonuje otwarta jako pierwsza w Małopolsce, ogólnodostępna tężnia solankowa, a także pijalnia wód mineralnych, którymi leczy się nieżyty dróg oddechowych, niedokrwistość, choroby alergiczne, astmę oskrzelową, skazę wysiękową, krzywicę, choroby

² K. Jakóbiak (red.), *Lecznictwo uzdrowiskowe ...*, op.cit., s. 35.

³ Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. z 1967r. Nr 45 poz. 228 i 229).

⁴ <https://www.it.rabka.pl/index.php/getting-started> (dostęp: 26.03.2020).

⁵ Na podstawie materiałów źródłowych udostępnionych przez badaną jednostkę – Badanie nt. „Diagnoza gmin uzdrowiskowych w Polsce” – maj 2020 r.

przemiany materii, układy krążenia, miażdżycę. Oferowane w pijalniach wód w Rabce wody mineralne pochodzą ze źródeł w miejscowości Szczawa. W rabczańskich pijalniach spróbować można wód: „Jan”, „Józef”, „Józefina”, „Stefan”. Ogólne wskazania to schorzenia dróg oddechowych, choroby reumatologiczne, otyłość, osteoporoza.

Uzdrowisko Rabka-Zdrój położone jest w rejonie bioklimatycznym VI „podgórskim i górskim”, odznaczającym się dużym zróżnicowaniem warunków bioklimatycznych, o typie umiarkowanym i silnie bodźcowym. Klimat Rabki cechuje korzystny stopień nasłonecznienia i niewielka ilość opadów, a położenie w górskiej kotlinie zapewnia osłonę od silnych wiatrów. Dobre warunki solarne, brak nadmiernych upałów i ostrych mrozów sprzyjają leczeniu klimatycznemu, które może być tu prowadzone przez cały rok.

Lecznictwo uzdrowiskowe

W uzdrowisku prowadzone jest leczenie w następujących kierunkach leczniczych: choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby górnych dróg oddechowych, choroby dolnych dróg oddechowych, cukrzyca, otyłość, choroby skóry⁶. Usługi w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Rabki-Zdroju świadczą: Uzdrowisko Rabka S.A., Śląskie Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowe im. dr. A. Szebesty w Rabce-Zdroju sp. z o.o., Sanatorium „Cegielski”, Cassia-Villa Medica s.c. Podstawowy profil leczenia rabczańskiego uzdrowiska to choroby układu oddechowego, krążenia, niedokrwistości, choroby alergiczne, astma oskrzelowa, skaza wysiękowa, reumatyzm, cukrzyca, choroby przemiany materii, miażdżycza i nerwice. Rabka-Zdrój oferuje szeroką gamę zabiegów i porad specjalistycznych. Do dyspozycji kuracjuszy oddane są liczne sanatoria, szpitale uzdrowiskowe, a także Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc Oddział Terenowy im. Jana i Ireny Rudników w Rabce-Zdroju. Uzdrowisko specjalizuje się w leczeniu chorób układu oddechowego i krążenia, alergii, schorzeń reumatycznych i nerwic. Sercem uzdrowiska jest zrewitalizowany w ostatnich latach Park Zdrojowy (23,59 ha). Park został podzielony na dwie części: strefę słońca i cienia. Strefa słońca pełni funkcje spacerowo-reprezentacyjno-wypoczynkowe, natomiast strefa cienia ma charakter spacerowo-refleksyjny i nawiązuje do atmosfery parku angielskiego. Park to doskonałe miejsce relaksu zarówno dla kuracjuszy i turystów, jak i mieszkańców miasta. Przez cały rok zaprasza spacerowiczów. Wiosną i latem jest oazą zieleni, jesienią cieszy oko barwami liści, a zimą, przysypany białym puchem, tworzy bajkowy krajobraz. Prócz pięknej przyrody park oferuje odwiedzającym zespół urządzeń sportowych na ścieżce zdrowia oraz place zabaw dla dzieci.

Do dyspozycji kuracjuszy dostępne są także: pijalnie uzdrowiskowe, tężnie, ścieżki kinezyterapii oraz lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrowiskowe.

⁶ Tamże.

Dworzec Kolejowy i Pomnik Św. Mikołaja w Rabce-Zdroju
fot. Piotr Kuczaj

Tężnia solankowa i Pijalnia Wód Mineralnych
fot. Piotr Kuczaj
